

re, & amentia chorago abutuntur, ubicūq; cœperit ille, ipsi ad melos
 ciulatu respondentes. Verum quātum ad lamentationes attinet, omni
 bus eadem est ineptiendi consuetudo. At deinceps sepultura rationē
 in uarios diuidunt modos. Nam Græcus exurit, Persa defodit, Indus
 adipe suillo oblinat, Scythia deuorat, muria condit Aegyptius. Atq; hic
 quidem (rem à me uisam narro) desiccatum cadauer, conuiuiam & com
 potorem adhibet. fit autem frequenter, ut Aegyptium aliquem indi
 gentem pecuniæ, leuet egestate pignus frater aut pater in tempore fa
 ctus. Nam libationes, pyramides, columnæ, tituli, ad breue tempus du
 ratura, an non superuacanea, & ludicris simillima? Sunt uero qui ludos
 quoq; constituunt ad sepulchrum, ac funebres orationes habeāt, per
 inde quasi patrocinentur, ac testimonium perhibeāt defuncto apud
 inferos iudices. Post hæc omnia, superest exequialis cœna. Iac̄q; adsunt
 necessarii, ut defuncti parentes consolētur, suadentēq; uti cibum capiāt,
 quāc̄q; illi per Iouem non illibentes ad id compelluntur, quippe perper
 tuum iam triduū enecti fame. Et quousq; quæso flebimus? Sine quies
 scant Plutonis manes. Quod si tibi deliberatum est omnino flere, uel
 ob hoc ipsum cibus est capiendus, quo tanto luctui par esse possis. Tū
 deniq; tum ex omnibus contexuntur duo uersus Homerici.

Nam cœpit meminisse cibi Niobe auricapilla.

Tum illud.

Vita defunctos flere haud finit alius Achiuos.

At capiunt quidem illi, sed initio pudibundi, uerentēq; ne post charis
 simorum obitum uideantur adhuc affectibus humanis commoueri.
 Hæc atq; his longe magis ridicula reperiet, quisquis obseruarit ea, quæ
 fiunt in luctu, propterea quod uulgo existiment mortem summum
 esse malum.

LVCIANI DE LVCTV FINIS, DES. ERAS ROT,
 INTERPRETE.

ABDICATVS LVCIA

NI, DES. ERASMO ROTERODAMO INTERPRETE.

Quidam abdicatus artem medicinae didicit: Patrem infania labo
 rantem, reliquis medicis desperantibus, dato pharmaco cum sanasset,
 denuo receptus est in familiam. Post hæc nouercam infania correptam
 sanare iussus, abdicatur.

Haud

*Abdicatus: ein sterb
 ter und verworffen van
 vord/by des leuendes
 vther familia.*

AVD QVAQVAM noua sunt hæc Iudices, neq; mi-
 randa, quæ in præsentia facit pater, neq; nunc pri-
 mum ad hunc irascitur modum, uerum hæc lex illi fa-
 cilis est, & asuetus ad hanc causam accedit. Verum
 illud mihi nouo calamitatis genere accidit, quod cū
 nullum proprium sit crimen, quod mihi possit impo-
 ni, tamen in periculum uocor, ne pœnas dem artis nomine, nisi huic iu-
 benti per omnia parere possit. Qua quidem re quid fieri possit absur-
 dius? uti curem ex præscripto, non iam quatenus ars ualeat, sed pa-
 tris arbitratu. Quare optarim equidem ut medicorum ars, eiusmodi
 quoq; remedium aliquod haberet, quod non modo laborantes in-
 sania, uerum etiam præter æquum irascentes liberare possit, nimirum
 quo liceat & patris iracundiæ mederi. Nunc autem ipsa quidem insa-
 nia leuatus est, cæterum iracundia magis etiam exasperatur. Quodcūq;
 est omnium grauissimum, erga cæteros omneis sanus est, in me unū
 insanit, à quo morbo fuit liberatus. Videtis igitur cuiusmodi merce-
 dem curationis feram, cum rursus ab illo abdicor, iterum alienor à
 familia, ceu ob id ipsum ad breue tempus receptus, ut maiore infamia
 sæpius eijcerer domo. At ego quidem in his quæ præstare queam, ne
 expecto quidē patris iussum, ut qui pridem non accersitus ad opitu-
 landum accesserim. Verum ubi res est eiusmodi, ut nulla omnino spes
 sit, tum nec aggredi uelim. Porro in hac muliere multo etiam minus
 ausim, neq; id temere. Siquidem reputo quæ in me facturus sit pater,
 si res non successerit, cum iam abdicet nondum aggressum curationē.
 Quare doleo Iudices, noueræ uicem, grauiter laborantis. Erat enim
 proba. Deinde patris nomine, quem huius morbus excruciat. Ma-
 xime tamen mea ipsius causa, qui uidear immorigerus patri, cum non
 possim quæ iubeor præstare, partim ob morbi magnitudinem, par-
 tim ob artis imbecillitatē. At sanè non arbitror æquum esse ut abdi-
 cer, si quod efficere non queam, id ne recipiam quidem. Itaq; quibus
 de causis prius abdicarit me, facile fuerit ex hoc negocio cōiicere. Quā-
 quam ad illas, opinor, satis respondi, ipsa post acta uita. Ad hæc au-
 tem quæ nunc obiicit, pro uitili sum responsurus, si prius de statu meo
 pauca uobis exposuero. Ego intractabilis ille, & immorigerus, pa-
 trem dedecorans, & indigna genere meo patrans. id quidem tempo-
 ris multa id genus uociferanti, ac sine fine oclamanti, paucis contra-
 dicendum esse duxi. Verum domo cedens, existimaui mihi grauif-
 simi iudicij instar fore, uerumque calculum, ita actam deinde ui-
 tam,

tam , ut appareret me à paternis illis criminibus quàm longissime
 abesse , sed potius honestissimis studijs dedisse operam , cumq; opti-
 mis uiris habuisse consuetudinem . Iam uero & eiusmodi quiddã pro-
 spiciebam , ac suspicabar fore , ut aliquando pater , qui non admodum
 animo constaret , mihi sine causa succenseret , falsãq; in filium crimina
 strueret . Neq; deerant qui ista morbi initium interpretarentur , mi-
 nasq; ac tela paulo post irruituri mali . Nempe odium absq; causa , mo-
 res alperos , conuitia parata , censuram seueram , clamorem , iracundiam ,
 in summa , omnia plena bilis , unde usu uenturum credebam , ut mihi
 aliquando arte medicinæ foret opus . Proinde foras profectus , ac pro-
 batissimorum , quos in peregrinis regionibus nancisci potui , medico-
 rum usus doctrina , plurimo labore , uehementiq; animi studio artẽ per-
 didici . Porro domum reuersus , offendo patrem manifesta iam insa-
 nia laborantem , & ab huius loci medicis desperantibus destitutũ , qui
 non altius introspiciunt , nec admodum exacte morbos dijudicant . At
 ego sanè sicuti par erat facere frugi filium , neq; superioris abdicationis
 iniuriam recordabar , neq; ut accerferet operiebar . Neq; enim erat quic-
 quam , quod illi proprie imputare possem . Verum peccata illa omnia
 fuerant aliena . Nempe quemadmodum modo dicebam , ipsius mor-
 bi . Ergo cum inuocatus accessissem , non sum equidem protinus medi-
 catus , neq; enim hic nobis mos est , neq; id præcipit ars , uerum illud
 omnium primum iubemur obseruare , sanabilis ne sit morbus , an insa-
 nabilis , atq; artis terminos prætergressus . Ac tũ si eiusmodi fuerit ma-
 lum , ut commode possimus aggredi , aggredimur , totõq; adnitimur
 studio , ut ægotum seruemus . Quod si uiderimus iam inualuisse , su-
 perassẽque , nec manum admolimur omnino , idq; uetustam quan-
 dam legem eorum , qui primi medicinæ prodiderunt artem , secuti .
 Qui negant tentandos esse morbos , qui iam inualuerunt . Itaque cum
 patrem adhuc intra spem esse perspicerem , neque malum supra artis
 uires esse , diu obseruatis ac pensitatis singulis , ita demum aggredie-
 bar , ac pharmacum fidenti animo porrexĩ . Multi sanè eorum qui tũ
 aderant , suspectam habebant administrationem pharmaci , calu-
 mniantes curationem meam , Iamque parabant in ius uocare me .
 Aderat autem & nouerca pauida atque diffidens , non id quidem o-
 dio mei , sed quod metueret , utpote probe sciens illum grauiter la-
 borare . Nam sola nouerat omnia , quippe familiaris & assidue conui-
 uens ægotanti . Attamen ego nihil his rebus deterritus , sciebam e-
 nim futurum ut mihi signa non mentirentur , neque falleret ars , ad-
 hibui curam , obseruato tempore idoneo . Quanquam erant amici
 nonnulli , qui mihi consilium darent , ne fiderem , ne forte si res male
 successisset ,

successisset, maiorem aliquā calumniam mihi accerferem, quasi patrē ue-
 neno ultus essem, memor iniuriarū, quibus me affecerat. In summa, ille
 protinus cōualuit, pristinae redditus sanitati, cognouitq; omnia. Fami-
 liares admirabantur, deniq; laudabat & nouerca, ac palām omnibus
 utriusq; nomine gaudebat, tum mihi laudem affecuto, tum illi ad sa-
 nam mētem reuerso. Atq; hic quidem, nam illud de eo testari possum,
 neq; contatus, neq; quopiam his de rebus in consiliū adhibito, simul-
 atq; rem omnem è familiaribus cognouit, irritam fecit abdicationem,
 ac denuo me filium fecit, seruatorem ac beneficum appellans, confitens
 sese certum experimentum mei cepisse, deq; illis ante factis semet ex-
 cusans, Id factum compluribus attulit uoluptatem, nimirū quotquot
 aderant probi. Cæterum urebat eos, quibus abdicatio filij iucundior
 fuerat reuocatione. Proinde uidebā tum non eodem modo ea re gau-
 dentes omnes, sed erat cuius & colorem illico uerti sensi, & oculos turba-
 ri. & uultum iracundum, quemadmodum ex inuidia, odiq; solet ac-
 cidere. Nos igitur ut est consentaneum, in complexibus & animi
 gaudijs uersabamur, utpote utroq; alteri reddito. Cæterum nouer-
 ca paulopost ægrotare protinus cœpit, morbo, iudices, graui, & impo-
 tēti. Nam statim obseruabam, ut nascebatur malū. Neq; enim simplex
 erat, aut leuis insanix species, quin potius uetus quidam morbus, qui
 iam pridem delituerat in animi domicilio, erupit, uictorq; in apertum
 prodijt. Sunt autem nobis cum alia multa signa, insanabili laboran-
 tis insanix, tum illud commune in hac obseruauī muliere. In cæteros
 placatior est, ac mitis, atq; illis præsentibus conquiescit morbus. Quod
 si quem conspexerit medicum, imò si uel audierit tantum de medico,
 in hunc supra modum incenditur. Quod & ipsum argumento est, illā
 graui & insanabili teneri malo. Hæc cum perspicerem, equidem acer-
 be ferebam, miserebatq; mulieris, ut debui, præter meritum tanto la-
 borantis infortunio. Pater uero ob imperitiam, neq; enim nouit, uel
 originem mali, quo tenetur, uel causam, uel morbi magnitudinem, ius-
 sit uti medicarer, ac simile pharmacum exhiberem, arbitratus idem es-
 se insanix genus, eundem morbum, eandem ægrotationem, quæ si-
 milem curandi rationem admitteret. Verum ubi id quod erat uerissi-
 mum dico, fieri nullo pacto posse, ut mulier seruetur, fateorq; me mor-
 bo imparem esse, indignatur, ac succenset, aitq; me studio detrectare,
 ac mulierem destituere, mihi crimini uertens artis imbecillitatem. Atq;
 huic quidem accidit, quod solet ijs qui dolent. Succesent enim omnes
 ijs, qui libere uerum loquuntur. Tamen ego sanè pro uiribus illi respon-
 debo, tum meo ipsius nomine, tum artis. Ac primum quidē à lege su-
 mam initium, per quam hic me parat abdicare, ut intelligat sibi non
 esse

omnia enim abdicant
 omnia omnia q; pater, il-
 lus neq; quous libere
 quemadmodum patrib
 q; libris ne id immer
 cetera iudicium uindict
 ut neq; per iracundian
 uoluerat enim frequ
 quom ouerunt, hic
 librem habens, aut
 iram agi, neque ind
 quam intundit, &
 hinc quidem solum
 iudicandi autor
 libris, ac nondum
 uenit indignatur, u
 abdicandi, qui seme
 rit, atq; hanc pater
 hanc recepit, ac sup
 re iniquissimum istu
 re, ut multæ conden
 ueritat, mox deind
 modo ualeat in l
 y patribus pro ter
 ti concederet, cum
 faceret ei, qui genu
 lege sit abusus, irac
 recepit, & in hanc c
 necesse est, neq;
 quoniam iudicium
 ueritat, hinc ne an ce
 erunt, hinc ut genere i
 odi essent tum uolunt
 onte atq; autoritate
 possit mutare factu
 ur hunc ad modū b
 uares, quid accide
 legem irritam fecit
 re. Neq; enim tibi e
 ut neq; iudicia utiq;

esse posthac eandem abdicandi facultatem, quæ prius fuit. Neque enim legislator omnibus, ô pater, istam potestatem permittit, neque uti quolibet filios, neque quoties libuerit, abdicet, neque quibuslibet de causis: uerum quemadmodum patribus concessit, certis de causis irasci, ita prospexit & liberis, ne id immerentibus accidat. Eaque gratia iussit, ne libera esset, ac citra iudicium uindicta, sed ad iudices uocat, æstimatores constituit, qui neque per iracundiam, neque per calumniam, quod iustum sit iudicent. Nouerat enim frequenter accidere multis, ut ob causas iniquas ad iram commouerentur, hic quidem alicui falsæ calumniæ credens, ille famulo fidem habens, aut uxori cuiuspiam inimicæ. Quare noluit rem iniudicatam agi, neque indefensa causa liberos statim capi, uincique, uerum & aquam infundit, & ratio redditur, & nihil inexcussum relinquitur. Quâdoquidem solum hoc autoritatis datur patri, ut ad iudices uocet, uerum iudicandi autoritas, an merito accuset, id penes uos, qui iudicio præsidetis, ac nondum spectate crimen, quod mihi imponit, cuiusque gratia nunc indignatur, uerum illud prius expendite, num posthac illi ius sit abdicandi, qui semel abdicauerit, iamque sit usus facultate, quam lex cõcedit, atque hanc paternam potestatem expleuerit, deinde rursus in familiam receperit, ac superiorem abdicacionem irritam fecerit. Nam ego certe iniquissimum istud esse dico, ut liberorum quoque sint infinitæ poenæ, ut multæ condemnationes, ac metus perpetuus, utcunque lex nunc irato inseruiat, mox deinde faciat irritum, quod actum est, rursus ut eodem modo ualeat, in summa, ut ius sursum ac deorsum torqueatur, utcunque patribus pro tempore uisum fuerit. Verum initio quidem æquum erat uti concederet, cumque indignante pariter indignaretur, ac puniendi ius faceret ei, qui genuisset. Porro ubi semel potestatem absumpserit, ac lege sit abusus, iracundiam expleuerit, post hæc rursus in familiam receperit, & in hanc opinionem discesserit, ut frugi putet, in his perseueret necessum est, neque postea resiliendum, aut retractanda sententia, neque rescindendum iudicium. Neque enim scire poterat, opinor, is qui natus fuerat, frugi ne, an contra esset euasurus. Atque hanc ob causam permissum est, ut genere indignos abdicent, quos cum educabant, cuiusmodi essent futuri nesciebant. Cæterum ubi non coactus, sed suapte sponte atque autoritate ex sese comprobatum recipit, qua deinde ratione possit mutare factum, aut quis legis usus superest? Etenim ipse legislator hunc ad modum tecum egerit. Hic si improbus erat, dignusque quem abdicares, quid accidit uti reuocares? Cur denuo in familiam reduxisti? Cur legem irritam fecisti? Nam liber eras, tibi que in manu erat ista non facere. Neque enim tibi concedendum est, ut legibus tuo arbitrato abutaris, utcunque iudicia utcunque mutatus sit animus tuus, eò trahantur. Neque

uti nunc irritentur leges, nunc rursus ualeant, iudices interim testes se-
deant, uel ut rectius dicam, ministri tuæ uoluntatis, modo punientes,
modo absoluentes, quando cunq; tibi uisum fuerit. Semel genuisti, se-
mel educaisti, pro his semel item abdicare potes, atq; ita potes, si istud
merit o facere uidearis: uerum ut hoc fiat sine fine, ut perpetuo, ut fre-
quenter, ut facile, id uero supra patris ius est. Quare per Iouem iudices,
ne permittatis huic, ut qui sua sponte receperit, superioris iudicij senten-
tiam irritarit, iram damnarit, rursus ad eandem prouocet pœnam, &
ad patriam recurrat potestatem, cuius tempus iam excessit, euanitq; pri-
uilegiũ, nec huic uni quicquam ualens, quippe antehac consumpta.
Etenim illud considerate, quemadmodum in reliquis iudicijs, ubi
iudices sortibus ferunt sententiam, si quis perperam pronunciatum ex-
istimat, permittit alios adire iudices. Porro si qui ipsi suapte sponte iu-
dices constituerint, delectisq; arbitris causam cõmiserint, posthac non
idem licet. Etenim si quis, quorum sententijs initio stare nõ cogebatur,
hos sponte delegerit, iam æquum est boni consulere quæ statuerint. Iu-
dem sanè tu quoq; quem antea liberum erat non recipere, nisi dignus
maioribus uideretur, hunc si probum arbitratus esse, denuo recepisti,
iam deinde non erit abdicandi ius. Siquidem indignum esse in quem
ista denuo fiant, ipse testatus es, iam de integro frugi filium esse con-
fessus. Itaq; non conuenit pœnitere receptionis, sed firma reconciliatio
sit oportet, nimirum post toties pronunciatam sententiam, ac rem bis
iudicatam, primum cum abdicares, alterum, cum ipse mutasti consiliũ,
meq; in familiam reuocasti, rescissis decretis superioribus, cõfirmas illa
quæ postea sunt placita. Proinde perseuera in his quæ proxime statui-
sti, tuumq; ipsius iudicium serua. Pater sis oportet, quandoquidem id
abs te decretum, id probasti, id ratum fecisti. Ego quidem si natura nõ
essem filius, sed adoptatum abdicare uelles, ne tum quidem existima-
rim tibi licere. Quod enim initio liberum erat nõ facere, id semel factũ,
iniquum est rescindere. Porro eum qui primum natura sit filius, postea
iudico, sententiãq; accersitus, quæso num par est rursus expellere, &
eadem familiaritate priuare sæpius? Age quid si forte seruus essem, ac
tu quidem primum improbum esse ratus, in uincula coniecisses, dein-
de ubi cognitum est me nihil peccasse, manumisisses, num tibi liceret, ut
cunq; contigerit irasci, rursus in eandem reuocare seruitutem? Minime
liceret. Istiusmodi igitur acta, leges firma uolunt esse, ac perpetuo uale-
re. Ergo cũ pluribus etiam argumentis docere possim, non esse ius huic
abdicare denuo, quem semel abdicatum, sponte sua receperit, tamen fi-
nem faciam. Nunc spectate cuiusmodi filium parat abdicare. Atque istud
nondum dicam, me tum imperitum abdicatum fuisse, nunc abdi-
dicari medi

DES. ERASMO
in medijs iudicij
nona: etay: proectu
elle. Nam hoc fecit
omnibus peccato, ut e
in familia. Nunc po
non, exigit. Quia
namque elapsus i
dicitis penit, nulla
sunt oblationi, atq;
em preteritis erere
si libet amaleri
excepit uolgaru in
trudere dignus. E
non tamen omnes
his affectum mo
disperantibus, fugi
tus, eadem reddidi
in magis si exemp
tis nunc est uxor, a
nam ut pro his off
nam tantumode
affectu esse, uel
nob hoc odio per
grauillimèq; aff
is charillimum h
uam acerbis excep
atq; ad te redisti,
tus recurris odium
ribus uti digna inq;
s modicum tantum fa
be docentis opines si
mitan rediment, admi
nocedens. Siquidem e
uod flagitiu in pre
non mediocriter
beat huc presentē
nime si tam inge
uacillare. Quod
uipi mihi totius
q; praelerim cum

dicari medicū (nihil enim mihi in hac causa suffragetur ars) tum iuuenem, nunc ætate prouectum, ut ætas etiã ipsa fidem faciat, me nihil peccasse. Nam leue fortassis hoc quoq; uerum tum quidẽ, etiã si nullo commissio peccato, ut ego quidem dixerim, sed nec benemeritus, alie nabar à familia. Nunc porrò cum nuper salutem dederim, ac beneficus extiterim, exigor. Quare quid fieri potest ingratius? ut mea seruatus opera, tantòque elapsus à discrimine, protinus sanationẽ illam huiusmodi factis penset, nulla meritorum habita ratione, sed usq; ad eo facile mandarit obliuioni, atq; in solitudinem abigat eum, qui iure sit obsecutus, cum præter ius ei ceretur, neque solum non meminerit iniuriã, uerũ etiã & salutem attulerit, & sanã mēti restituerit? Neque enim exiguo iudices, neque uulgari in hunc collato beneficio, tamen huiusmodi malis nunc uideor dignus. Porrò quanquã hic ignorat, quo in statu tũc fuerit, uos tamen omnes nostis, quid facientem hunc, simul & patientẽ, & quibus affectum modis, ego curandum susceperim, ac medicis reliquis desperantibus, fugientibus familiaribus, nec propius accedere audentibus, talem reddidi, ut etiã accusare possit, ut de legibus differere. Quin magis si exemplum quæris pater, cum propemodum talis esses, qualis nunc est uxor, ad pristinam sanitatem reuocaui. Quare non est æquum, ut pro his officijs, huiusmodi mihi gratia reponatur, utq; in me unum tantũmodo sanus sis. Etenim te nõ mediocribus à me beneficijs affectũ esse, uel ex his ipsis liquet, quibus me criminaris. Nam quem ob hoc odio persequeris, quod uxorem extremo laborantẽ periculo, grauissimẽq; affectam non sanem, qui fit, ut eundem non multo potius charissimum habeas, quũ simili morbo liberarim? non gratias agas, tam acerbis ereptus malis? At tu, quod quidẽ est ingratißimum, simulatq; ad te redisti, protinus in ius trahis, salute donatus, punis, & ad uetus recurris odium, eandẽ recitas legem. Egregiam igitur mercedẽ persoluis arti, dignamq; pro remedijs refers gratiam, qui quidẽ aduersus medicum tantum sanus es. Vos autem iudices, huic concedetis, ut de benemerito pœnas sumat, ut salutis autorem expellat, ut cum qui sanitati restituerit, oderit, ut per quẽ reuixit, ulciscatur: Haud profecto concedetis, siquidem quod æquum est, facietis. Etenim si maximum ali quod flagitiũ in præsentia cõmississem, tamẽ superioris beneficij nomine non mediocriter mihi debebat: cuius respectu, memoriãque conueniebat hũc præsentẽ iniuriã negligere, & ob illa priora facile ignoscere: maxime si tam ingens sit beneficiũ, ut omnia superet, quæ postea possint accidere. Quod equidẽ mihi in hunc competere puto, quem seruauai, qui mihi totius uitæ debitor est: cui præstiti ut sit, ut sapiat, ut intelligat: præsertim cum cæteri omnes iam desperarent, seq; morbo im-

pares esse faterentur. Nam & illud, opinor, ad meriti mei **cumulum** accedit, quod cum id temporis filius non essem, cum nihil esset causa, quæ me cogeret curationem suscipere, uerum cum liber essem, atq; alienus, à naturali causa solutus, tamen haud dissimulaui, sed **ultroneus**, inuocatus, iniussus adij, succurri, adnissus sum, sanauit, restitui, meum ipsius patrem seruaui, de abdicatione me purgaui, iram beneuolentia sedauit, legem pietate sustuli, magnòq; beneficio reatum in familiam emi, atq; in tempore adeo periculoso fidem erga patrem demonstraui, meque ipsum artis auxilio insinuauit, ac tristibus in rebus legitimus filius apparui. Quàm multa enim me fuisse passum arbitramini, quantum & exhaussisse laborum? dum adsideo, dum obseruio, dum opportunitates capto, nunc cedens patris uehementiæ, nunc artem admouens ad breue tempus concedente morbo. Est autem hoc omnium quæ sunt in arte medicorum periculosissimum, huiusmodi medicari, ac propius accedere ad hos, qui ad eum sunt affecti modum. Fit enim non raro, ut exastuante malo, rabiem in proximos exercent. Me tamen nihil horum piguit, neq; grauatus sum, uerum aderam, modis omnibus cum morbo luctans postremo superaui pharmaco. Ne uero quisquam hoc audito, protinus apud se cogitet, Quis aut quātus labor miscere pharmacum. Etenim multa prius sunt facienda, præstruenda uia dando pharmaco, præparandum corpus, quo facilius recipiat medicationem, deq; omni corporis habitu sollicitus sit medicus oportet, inaniens, extenuans, cibis idoneis alens, mouens ad omne quod conducit, Somnos accersendi rationes excogitans, solitudines arte reperiens. Quibus in rebus ægroti ceteri facile pareant. At qui laborant insaniam, ob animi libertatem intractabiles sunt, ac gubernatu difficiles, ipsiq; medico periculosi, neq; qui facile cura expugnentur. Proinde sæpenumero cum effecerimus, ut iam speremus proxime adesse morbi finem, leue aliquod erratum incidens, renouato malo, cuncta illa superiora facile subuertit, curationem impedit, artem fallit. Eum igitur qui hæc omnia sustinuerit, qui cum morbo tam graui sit luctatus qui malum malorum omnium expugnatum difficillimum uicerit, huic ut iterum abdicet permittetis, utq; leges in benemeritum interpretes suo arbitratu concedetis, atq; eum cum ipsa natura bellum gerere sinetis? Ego naturæ parens iudices, patrem mihi ipsi seruo, custodiòq; etiam si hic quidem iniuria me afficiat. Quod si filium benemeritum, leges, ut ait, secutus, perdit, & à familia alienat, hic nimirum liberorum osor erit, ego pius in patrem. Ego naturam amplector, Iste naturam contemnit, fasq; & ius uiolat. O patrem iniuste prosequentem odio. O filium iniustius amantem. Nam mihi ipsi uitio uerto, patre compellente, quod odio habitus, cum præter causam amo, & magis amo quam oporteat. Atqui natura

DES. ELAS.
 praecomparum et
 ens. Verum in h
 struere ferunt tur
 adoleum incit.
 mentie, causis, mai
 quæ ad hinc aut qu
 tem uerum. Sed d
 prosequentem cape
 q; libens fauent
 illum quod contra
 sunt inquam, quer
 ritans pater. Nor
 tem pertinent. H
 libendas iniurias
 em. Cur legibus q
 tione. iustæ. libe
 ræ. aduersus u
 Nec finis in sup
 ritum erga paren
 tem aduersus eos
 tionem concedant
 non solum non t
 quibus aduersus
 iniquus? Itaq;
 potestatem seme
 um, cum qui tanta
 is opinor demoni
 ramus, & crime
 nus qui legem con
 uenimus ad breue rei
 reuera potestatem illa
 m. haud tamen simpli
 bis. Neq; hoc dicitur
 pater abdicato ut
 us erat iudicio? Ve
 us ac iustus de cau
 siderate. Exordiat
 scata. Jam primo
 Refidit abdicati

natura comparatum est, ut patres liberos ament magis, quàm liberi parentes. Verum hic studio tum leges contemnit, quæ filios nihil committos familiæ seruant, tum naturam, quæ parentes ad uehemens naturarum desiderium incitat. Non solum enim cum plures habeat in me beneuolentiæ causas, maiorem, uti debebat, beneuolentiã non adiungit atque addit, aut quod est minus, me saltem imitatur, meũq; æmulatur amorem. Sed ô calamitatem, quin in super odit amantem, charitate prosequentem expellit, benemerentem lædit, complectentem abdicat. legesq; liberis fauentes, ceu liberis infensas, in me torquere conatur. O bellum, quod contra naturam legibus moues pater. Non sunt ista, non sunt inquam, quemadmodum tu uis, leges bene conditas, male interpretaris pater. Non pugnat natura cum lege, in his quæ ad beneuolentiã pertinent. Hic inter sese consentiunt, & altera utriq; auxilio est ad delendas iniurias. Contumelia afficis benemeritum, Offendis naturam. Cur legibus quoque simul cum natura facis iniuriam? Quæ cum honestæ, iustæ, liberorum amantes esse cupiant, non pateris esse, quippe quas aduersus unum filium, tanquàm aduersus multos sapius tentes. Nec sinis in supplicijs quietem inuenire, quæ uelint in beneuolentiã liberorum erga parentes conquiescere. Quanquàm alioqui ne positas quidem aduersus eos, qui nihil peccarint. At sanè leges ingratiudinis actionem concedunt in eos, qui benemeritis non retulerint gratiã. At qui non solum non refert gratiam, uerum etiam punire conatur ob ea ipsa, quibus adiutus est beneficio, considerate num quicquàm facere possit iniquius? Itaq; non posse hunc iam abdicare denuo, qui paternam potestatem semel expleuerit, ac lege sit usus, præterea non esse æquum, cum qui tanta præstiterit beneficia, expellere, familiãque exigere, satis opinor demonstratum. Nunc autem ad ipsam abdicationis causam ueniamus, & crimen cuiusmodi sit expendamus. At rursus ad mentem eius qui legem condidit, recurramus necesse est. Etenim ut istud tibi donemus ad breue tempus licere, quoriscunq; uelis abdicare, utq; præterea potestatem istam tibi largiamur, etiam aduersus benemeritum, haud tamen simpliciter, opinor, neque quibuslibet de causis abdicabis. Neq; hoc dicit legis conditor. Quicquid utcunq; criminatus fuerit pater abdicato, ut satis sit tantũ uoluisse queri. Nam si id esset, quid opus erat iudicio? Verum uos istud expendere iubet iudices, num grauibus ac iustis de causis irascatur pater, nec ne. Hoc igitur in præsentia considerate. Exordiat autem ab ijs, quæ protinus huius insaniam sunt consecuta. Iam primum omnium quod fecit sanæ menti redditus, illud erat, Rescidit abdicationem. Ego seruator, beneficus, breuiter omnia

eram. In his nisi fallor, nihil adhuc esse poterat, quod cum crimine uide retur esse coniunctum. Deinde quid est omnium quod accusat? Quod obsequium, quam curam filio dignā prætermisi? Quando foris cubui? quas intempestiuas potatiōes, quas comessatiōes obiijcis? Qui luxus? Quis leno pulsatus est? Quis accusauit? Nemo profecto. Atqui hæc sunt, ob quæ præcipue lex permittit abdicare. Cæterum cœpit ægrota re nouerca. Quid istud mihi uertis crimini? morbiq; pœnam à me re poscis? Non reposco, inquit. Sed quid? Quod eam curare iussus recu sas, ob hoc dignus fueris qui abdiceris, quippe immorigerus patri. Ast ego quidem cuiusmodi sint ista quæ iubet, in quibus quia non possim obsequi, uideor immorigerus, paulisper differemus. Sed illud prius in totum dico. Neq; lex huic concedit, ut quiduis imperet, neq; mihi ne cesse est in omnibus omnino parere. Quædã enim mandata sunt hui usmodi, ut si non parueris, non sis obnoxius pœnæ. quædam id genus, ut nisi obtemperaris, ira, suppliciõq; sis dignus, ueluti si ægrotes ipse, & ego non curem. Si quid rerum domesticarum curandum sit, & ego ne gligam. Si quid rem rusticam curandã mandes, atq; ego recusem. Hæc omnia atq; id genus alia, probabiles adferunt causas paternæ quere læ. Porrò cætera nostri sunt arbitrij, nempe quæ ad artes, & artium usũ pertinent: Maxime si nulla in re fiat iniuria patri. Iam si cui pictori præ cipiat pater: Hæc pinge filii, illa nequaq;: Rursum musico, hæc pulsa har moniam, illam ne pulsa: Tum fabro arario, Ista cude, illa ne cude: num quisquã hunc patietur abdicare filium propterea, quod nõ ex ipsius arbitrio artem exerceat? Nemo opinor. Atqui medendi ars, quanto est honoratior, uitæq; conducibilior, tanto conuenit esse liberiores, qui hac utuntur. ac iustum est, ut ars aliquo gaudeat priuilegio in exercendi facultate, ut neque cogatur usquã, neq; ferat imperium, res sacra, deorum doctrina, uirorum eruditorum cura. Neque in seruitutẽ trahatur legis. Neq; timori, pœnisq; tribunalium, neque calculis, ac pa tris minis, & indocti hominis iræ sit obnoxia. Proinde si tibi palàm ac simpliciter ad hunc modum respondiissem: Nolo curare cum possim, sed artẽ soli mihi didici, ac patri, cæteris omnibus imperitus esse uolo. Quis est tyrannus usq; adeo ferox, ut cogat etiam nolentem uti arte? Siquidem istiusmodi officia blanditijs, precibusq; ni fallor, non legi bus, ira, iudicijs, conuenit elicere: persuadere medico oportet, non iube re, ut uelit, non ut metuat, neque ad sanandum adigendus est, sed ultro ac lubens accedat oportet, immunis à cõpulsione patris. Immunis est ars ipsa, quando quidem ciuitates quoq; publicitus honores, præminẽ tias, immunitates, priuilegia medicis tribuunt. Hæc igitur in genere po teram

DES. ERASMO
 anis nomine po
 ut dicitur: per
 tione. etiam li cuitate
 itegria. quam rem m
 itas me. à me pio mi
 itam filios tuos per
 ut tibi didici. Huius
 itas ad eius cogit
 quem pharacor
 in uisops, ac rem m
 itum edoctus. Nam
 itum uicium, mole
 ita uentatio. Pro it
 ite dominus, qu
 itum consule, si qui
 itum meritis, cu ni
 itio cõuenit sanẽ
 itatut quod uol
 itum præcipias, it
 itaque semper dein
 ita enim ad istã
 ita uerim? post
 ita ceptum, & ad
 ita est iniquus?
 itas tibi uos esse
 ita hic imperasset e
 ita omnibus, uel it
 ita modi sine huius
 ita inia, sanastio in
 ita enim opozatur, & à
 ita uosq; pors omnia, it
 ita moro uozato. ita sic
 ita uenter equum uiba
 ita. Sin autem me a
 ita mirum nec omni
 ita uas, nec eandem
 ita facia. Ac tũ palã
 ita interim patien
 ita uentes nec inelo

teram artis nomine respondere, etiam si tu me illam docuiffes, Si multum studij, multum pecuniarum insumpiffes, ut discerem, & unam hanc curationem, etiam si eiusmodi esset, ut prestare possem, recusaffem. Nunc illud cogita, quam rem modis omnibus ingratam & iniquam facias, qui non sinas me, a meipso mihi partis libere uti. Hanc ego artem tum cum non essem filius tuus, perdidici, neque tuis subiectus legibus. Atque hanc tamen tibi didici. Huius fructum primus sensisti, cum nihil adiuventi contuleris ad eius cognitionem. Quem preceptorem mercede condixisti? Quem pharmacorum apparatus comparasti? Nullum omnino, uerum inops, ac rerum necessariarum indigens, a preceptoribus mei miseris sum edoctus. Nam abs te patre huiusmodi mihi dabatur ad discendum uaticum, molestia, solitudo, egestas, familiarium odium, cognatorum auersatio. Pro istis itaque factis postulas uti arte mea, uisumque earum rerum esse dominus, quas mihi parauit tum cum mihi non esses dominus. Boni consule, siquid antehac ultro, nullo prouocatus officio, bene de te sum meritis, cum nullo nomine ullam abs te gratiam possem reposcere. Ceterum non conuenit sane, ut meum beneficium mihi in reliquum tempus pariat necessitatem: ut quod uolens beneficio iuui, uertatur in occasionem, ut postea nolenti precipias, iamque in consuetudinem trahatur, ut qui semel sanauerit aliquem, semper deinde curet omnes quoscumque uoluerit is, qui sanatus est. Etenim ad istum modum fieret, ut quos curarem, eos dominos nobis creauerim, nosque metipsum illis tradiderimus, mercedis loco seruitutem accepturi, & ad omnia quae iusserint obtemperaturi. Qua re quid esse potest iniquius? Quoniae te grauiter adeo laborantem restitui, ob id existimas tibi ius esse arte utendi mea? Atque haec quidem dicere poteram: si mihi hic imperasset ea, quae mea sunt facultatis, atque ego non omnino modis omnibus, uel inuitus obtemperaffem. At nunc tandem perpendite, cuiusmodi sint huius imperata. Quandoquidem, inquit, me laborantem infania, sanasti: insanit autem & uxor, eodemque tenetur morbo: (sic enim opinatur) & a ceteris medicis ad eundem modum destituta est: tuque potes omnia, id quod re demonstrasti: sanato hanc quoque, ac morbo leuato. Id si quis simpliciter ad hunc audiat modum, uehementer aequum uideatur, praesertim illiterato, artisque medicinae imperito. Sin autem me auscultetis artis nomine respondentem, intelligetis nimirum nec omnia esse nostrae facultatis, neque consimiles morborum naturas, nec eandem medendi rationem, nec eadem remedia in omnibus efficacia. Ac tum palam fiet, quantum intersit, nolis quippiam, an non possis. Vos interim patienter auscultate me, hisce de rebus philosophantem: existimantes nec inelegantem fore, nec extra causam, nec alienam a re, nec

quoque præstari possit considera. Nam nos, quemadmodum initio dixisse memini, illud in primis spectamus: ægroti corporis naturam, ac temperaturam: & cuius qualitatis magis sit particeps, calidius an frigidius, uigens an ætate deficiens, magnum an pusillum, crassum an macilentum: reliquaque id genus omnia. Quæ si quis penitus expendit: is demum erit idoneus cui fides habeatur, uel desperanti, uel recipienti. Quandoquidem & insaniam innumerabilia sunt genera, & causæ complures: nec uocabula quidem eadem. Neque enim idem, desipere ac delirare, rabire & insanire. Verum hæc omnia nomina significant magis aut minus obnoxium esse morbo. Porro causæ aliæ sunt uiris, aliæ fœminis. Rursum inter ipsos uiros, aliæ iuuenibus, aliæ senibus: puta iuuenibus immodica fermè repletio: senibus autem importuna calumnia, ira impotens, quæ sæpenumero incidit aduersus domesticos. Hæc initio perturbant animum: deinde paulatim uergit in insaniam. Porro mulierum corpora & multæ res infestant: & facile in morbum adducunt. Præcipue uero si quem oderint uehementius, aut si inuideant inimico, secundis rerum successibus utenti: aut si quid molestum sit: aut si cui succenseant. Hæc paulatim subgliscentia, multoque alita tempore, tandem in insaniam euadunt. Eiusmodi rerum aliquid uxori quoque usu uenit pater: & haud scio, an nuper aliquid illi ægritudinem aliquam attulerit. Nihil enim illa oderat, quanquam morbo sanè tenetur, neque his malis ullius medici cura poterit eripi. Quod si quis alius se facturum receperit, aut si quis eam liberarit: tum me oderis licet, uelut iniurium. Tametsi ne illud quidem uerebor dicere pater. Etiam si non prorsus esset, ut est, desperandum: sed adhuc aliqua salutis spes leuis ostenderetur: nec sic quidem facile manum admouerem: neque statim auderem ministrare potionem: uidelicet ueritus fortunam, ac multorum hominum obtrectionem. Vides, ut omnes arbitrantur, priuignos inuisos esse noueris omnibus, etiam si probæ fuerint: easque hanc ceu comunem quandam mulierum insaniam insanire. Quare facile suspicatus fuisset aliquis: si malum hoc secus euenisset: neque profuissent remedia: perfidam ac dolosam fuisse curationem. Atque uxoris quidem res pater ad hunc sese habent modum: idque loquor, quod prorsus exploratum habeo: nunquam melius est habitura, etiam si milies biberit pharmacum: eoque non operæ precium conari: nisi me in hoc solum urges ut frustrer: idque uis ut fœdam mihi famam accersam. Patere, ut mihi eiusdem artis professores inuideant. Quod si me rursum abdicaris, ego quidem etiam si ab omnibus deserar, tamen tibi nihil imprecabor graue. Sed quid si (quod auertat deus) redeat morbus: (solent istiusmodi fermè mala

irritata

irritata recurrere) quid erit mihi faciūdum? Curabo, ut nosti, tum quoque: neque unquam defuturus sum officio, quod liberis natura praescripsit: neque generis, quoad in me fuerit, obliuiscar. Deinde si respueris nū credere debeo futurum, ut me denuo recipias, illud uide. Iam ista quū facis, accersis morbum, pestemque refricas: heri ac nudius tertius è tantis elapsus malis, contendis, uociferaris: quodque grauissimum est, irasceris ad odium propensus es: leges reuocas. Hei mihi pater, istiusmodi fuerant superioris insaniae tuae proemia.

ABDICATI FINIS, DES. ERASMO ROTE
RODAMO INTERPRETE.

LVCIANI ICARO

MENIPPVS, SIVE HYPERNEPHELVS, DES.
ERASMO ROTEROD. INTERPRETE.

TER MILLE igitur erant stadia à terra usque ad lunam, ubi prima nobis fuit mansio. Porro hinc sursum ad solem parasangæ ferme quingentæ. Rursum ab hoc usque ad ipsum denique cælum, arcemque Iouis in ædito sitam, tantum ferè spacij fuerit, quantum a gula pube succincta, atque expedita queat uno die peragere. **AMICVS.** Dic mihi per gratias Menippe: quæ sunt ista quæ de astris loqueris, ac tacitus tecum supputas? Etenim iam dudum te affectans, audio soles & lunas: præterea autem & magnifica ista, mansiones ac parasangas, peregrina quædam commemorantem. **MENIP.** Ne mireris Amice, si sublimia, aëreæque tibi uideor loqui: nam summam apud me reputo nuper actæ peregrinationis. **AMIC.** Nimirum Phœnicum exemplo uiam stellis notaras **MENIP.** Haudquaquam per Iouem: quin magis ipsis in stellis sum peregrinatus. **AMIC.** Papæ, longum profecto somnium mihi naras. Siquidem totas edormisti parasangas insciens. **MENIP.** Quid ais? somnium tibi referre uideor: qui modo ab ipso Ioue ipse reuersus adsum? **AMIC.** Quid audio? Itane Menippus nobis à Ioue delapsus ad est è cælo? **MENIP.** Ita sanè. Ego tibi ab ipso illo summo Ioue hodie uenio, rebus interim dictu miris, & auditis, & conspectis. Quod si non credis: equidem hoc ipso nocte supra modum gaudeo: cum supra fidem esse uideo, meam felicitatem. **AMIC.** Et quo pacto, diuine atque Olympie Menippe, mortalis cum sim, ac terrestris, quæ non credere uiro, quæ nubes superat: quæque (ut Homericis dicam uerbis) iam sit cœlitum è numero unus? Verum illud mihi dicito